

Teze SČS k tématu:

Hlavní příležitosti a přínosy vyplývající ze Zelené dohody pro Evropu z pohledu nové Agendy pro spotřebitele

Výchozí podmínky:

- Dne 11. prosince 2019 představila Evropská komise (EK) ve sdělení „**Zelená dohoda pro Evropu**“ vizi klimaticky neutrální EU do roku 2050 a snížení emisí skleníkových plynů do roku 2030 o 50 až 55 % ve srovnání s rokem 1990¹.
- Tato dohoda (tzv. Green Deal) přitom stanovuje komplexní strategii k přeměně EU na spravedlivou a prosperující společnost s čistou a oběhovou ekonomikou, která je neutrální z hlediska klimatu a účinně k tomu využívá dostupné zdroje.

Je nutné si uvědomit, že závazky v oblasti klimatických cílů ovlivňují nejen velké podniky, energetiku a dopravu, ale v širším kontextu i veškeré domácnosti a chování spotřebitelů. Domácnosti podle údajů za rok 2018 byly původcem až 19 % všech emisí skleníkových plynů v EU. Zhruba pětina z toho pocházela z přímého používání fosilních paliv určených na vytápění a osobní automobily a zbytek z konečných produktů používaných v domácnostech.

- Realizace současných i nově navrhovaných opatření tak vyžaduje i hlubokou a především rychlou změnu návyků a chování spotřebitelů, **abychom mohli snížit naši ekologickou stopu** ve všech oblastech, ve kterých jsme jako spotřebitelé aktivní, tj. od oblasti bydlení a jídla až po naši mobilitu a volný čas².
- Současně je pak v EU usilováno o dosažení situace, kdy bude ekonomický růst oddělen od využívání zdrojů a kde budou zeslabeny negativní dopady na přírodní zdroje a biologickou rozmanitost, tj. kdy bude nastartována i **udržitelná spotřeba**.
- Tento přístup nachází své naplnění právě v cílech Zelené dohody pro Evropu³, v níž je shrnuto úsilí o dosažení klimaticky neutrální společnosti do poloviny tohoto stolení při zachování podmínek pro konkurenceschopné hospodářství, které účinně využívá jednotlivé dostupné zdroje.

Pohled spotřebitelů:

¹ Tento globální cíl byl mimochodem ohlášen ve středu 21. dubna 2021 jako potvrzený výsledek předběžně dosažené dohody mezi Evropským parlamentem a Radou, tj. milník do r. 2030 při snaze o dosažení klimatické neutrality do poloviny stolení.

² Nedávná zpráva Společného výzkumného střediska o ukazatelích založených na hodnocení životního cyklu označuje spotřebu potravin, bydlení a mobilitu jako relevantní faktory přispívající k celkovým dopadům na životní prostředí ze strany spotřebitelů v EU. Sala S. a kol. (2019) Indikátory a posouzení dopadu spotřeby EU na životní prostředí. Spotřeba a stopa spotřebitele pro hodnocení a monitorování politik EU s hodnocením životního cyklu (JRC114814) DOI: [10.2760/403263](https://doi.org/10.2760/403263).

³ COM(2019) 640 final.

Je také dobré si uvědomit, že na straně spotřebitelů lze již dnes identifikovat připravenost na tuto změnu.

Podle zvláštního šetření Eurobarometru z roku 2019⁴ uvedli spotřebitelé mimo jiné jako nejlepší způsob řešení environmentálních problémů i následující oblasti:

- ✓ změnu způsobu naší spotřeby (33 %) a změnu způsobu výroby (31 %),
- ✓ a více než polovina spotřebitelů v EU (56,8 %) také uvedla, že jejich rozhodnutí jsou ovlivněna environmentálními požadavky alespoň u některých z jejich nákupů.

Vědomé chování spotřebitelů na základě informovaného rozhodování tak může výrazně napomoci přinést konkrétní výsledky nejen při naplňování redukce emisí skleníkových plynů, ale i při naplňování cílů udržitelné spotřeby.

A aby spotřebitelé mohli optimálně přijmout nové produkty a služby a osvojit si nové přístupy ke spotřebě, EK ve svých sděleních opakovaně také konstatovala, že spotřebitelé potřebují lepší a spolehlivější informace o zboží a službách z hlediska jejich udržitelnosti, přičemž je potřeba se ale vyhnout informačnímu zahlcování.

Udržitelná spotřeba má přitom hned několik, minimálně však 3 základní rozměry:

1. **udržitelnost životního prostředí**, která se zaměřuje na dopady na životní prostředí,
2. **sociální udržitelnost**, která se zaměřuje na otázky, jako jsou pracovní postupy, životní podmínky a dopady na místní komunity a
3. **ekonomická udržitelnost**, která se zaměřuje na to, aby ekonomiky mohly zůstat v běhu a společnosti mohly zůstat v ekonomické činnosti.

Při prosazování principů udržitelné spotřeby jsou ale rovněž závažným zdrojem **informační překážky pro spotřebitele** neúplné, či neověřené informace, stejně jako možnost jejich informačního přehlčení. V této souvislosti je vhodné připomenout, že respondenti i ve veřejné konzultaci k nové Spotřebitelské agendě⁵ (viz níže) poukázali na to, že jim

- ✓ informace o zboží a službách z hlediska udržitelnosti chybí a
- ✓ že spotřebitelé mají obavy i ohledně spolehlivosti environmentálních tvrzení a informací o výrobcích.

Respondenti tyto bariéry přitom označili za **významné překážky pro větší využívání a rozvoj možností udržitelné spotřeby.**

⁴ <https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/survey/getSurveydetail/instruments/special/surveyky/2257>

⁵ https://ec.europa.eu/info/files/factual-summary-report-public-consultation-new-consumer-agenda_en

Další souvislosti:

I následující oblasti a iniciativy na posílení postavení spotřebitelů v rámci zelené transformace tak mají za cíl mimo jiné řešit zejména:

- ⇒ přístup spotřebitelů k informacím o ekologických vlastnostech výrobků, včetně jejich životnosti, opravitelnosti či „modernizovatelnosti“ a také
- ⇒ problematiku spolehlivosti a srovnatelnosti těchto informací.

Vedle zlepšené a adekvátní informovanosti spotřebitelů je zapotřebí při využívání zdrojů přejít od lineárního modelu výroby k modelu cirkulárnímu, který odpovídá mnohem více novým požadavkům na udržitelnou spotřebu, a i cílům na snížení naší ekologické stopy ve světě.

Přehled konkrétních iniciativ a v rámci nich i navržených opatření uvádíme samostatně v příloze č. 1, přičemž k jednotlivým oblastem uvádíme toto:

- ⇒ Až 80 % dopadů výrobků na životní prostředí vzniká již ve fázi návrhu výrobků⁶.
- ⇒ **Současný lineární model „vezmi-vyrob-použij-vyhod“ ale neposkytuje výrobcům dostatečné pobídky k tomu, aby jejich výrobky lépe splňovaly nové požadavky na udržitelnou spotřebu.**
- ⇒ **Mnohé výrobky se příliš rychle rozbíjí, nelze je snadno opětovně použít, opravit či recyklovat a řada z nich je určena pouze k jednorázovému použití.**
- ⇒ Jednotný trh přitom poskytuje potřebnou kritickou masu, která umožňuje EU stanovovat celosvětové normy v oblasti udržitelnosti výrobků a ovlivňovat navrhování výrobků a řízení hodnotového řetězce na celém světě.
- ⇒ Mezi důležité elementy udržitelné spotřeby patří i dostupnost opravy (místní i finanční) i samotná možnost opravitelnosti výrobků (což znamená mimo možnosti mechanické opravitelnosti výrobků i možnost aktualizace a systémové podpory softwaru zařízení).
- ⇒ Jedno z dalších šetření Eurobarometru⁷ také ukázalo, že 2 ze 3 Evropanů jsou připraveni či by naopak chtěli své stávající přístroje používat déle, pokud se příliš nenaruší jejich funkčnost (u digitálních přístrojů např. právě i z hlediska podpory a aktualizace jejich softwaru).
- ⇒ **V oblasti opravitelnosti výrobků se ale ukazuje⁸, že existují nerovnosti v přístupu mezi jednotlivými členskými státy a situace se často liší i v rámci jednotlivých členských států** a odvíjí se nejen od rozdílných segmentů výrobků na trhu, ale i podle podmínek pro samotné provádění oprav v jednotlivých zemích (!).

⁶ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4d42d597-4f92-4498-8e1d-857cc157e6db>

⁷ Zvláštní vydání Eurobarometru č. 503, leden 2020

⁸ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/c6865b39-2628-11e6-86d0-01aa75ed71a1>

- ⇒ Sektor opravárenských služeb je přitom poskládán z celé řady hráčů, od maloobchodníků, výrobců a velkých dodavatelů až po malé nezávislé opravní nebo opravárenské kavárny.
- ⇒ **Zejména menší a nezávislé opravní si stěžují na nedostatečný přístup k originálním náhradním dílům, technickým informacím, diagnostickému softwaru a školení, protože výrobci je někdy omezují pouze na své vlastní prodejní služby nebo uznávané opravní konkrétní značky.**

Jak uvádí i výše uvedená studie, prvky, které omezují dostupnost oprav, zahrnují:

- přístup k náhradním dílům, technickým informacím, diagnostickému softwaru a školení, zejména pro nezávislé opravní, ale také obecně, protože většina výrobců není povinna zaručit dostupnost náhradních dílů, jiného materiálu nebo služeb po celou dobu životnosti výrobku;
- nedostatečná standardizace a interoperabilita klíčových komponent napříč značkami (například pro domácí spotřebiče) nebo mezi různými výrobky stejné značky;
- zvýšené technické znalosti potřebné pro opravy kvůli rostoucí složitosti výrobků a ke zvýšenému začlenění elektronických součástí a miniaturizace komponent;
- technické překážky znemožňující opravu kvůli designu produktu, technické specifikace, výběr materiálů a komponent nebo obtížnost demontáže komponent (například lepené komponenty, svařované plastové vany v pračkách, nepřístupné šrouby, nestandardní šrouby atd.) a také i
- neatraktivní cena opravy v důsledku vysoké ceny práce za službu šitou na míru (ve srovnání s nižšími náklady na hromadně vyráběné nové výrobky, navíc často v zemích s nižšími náklady na pracovní sílu).

I lepší informace o dostupnosti náhradních dílů a samotné opravárenské služby proto mohou bezprostředně podporovat nejen udržitelnou spotřebu, ale i životnost výrobků.

- ⇒ Jsou-li plně nebo částečně funkční výrobky vyhozeny, protože je není již možné opravit (protože již není možná např. výměna baterií, software již nadále není podporován nebo materiály použité při výrobě těchto produktů již není možné díky omezené recyklaci zpětně získat), pak i v naší společnosti dochází k zásadní ztrátě přírodních, sociálních a ekonomických hodnot.
- ⇒ Odhaduje se přitom, že se v EU recykluje jen méně než 40 % elektronického odpadu.
- ⇒ Kupř. elektrická a elektronická zařízení tak nadále představují jeden z nejrychleji rostoucích toků odpadů v EU, přičemž současná roční míra nárůstu tohoto odpadu činí 2 % (což je obrovské číslo, na kterém se podílí především domácnosti).
- ⇒ **Vlivem krátké životnosti výrobků a i díky jejich nedostatečné recyklaci dochází v EU ke ztrátě vzácných a často i nedostatkových surovin, přičemž EU vykazuje obecně**

vysokou závislost na dovozech přírodních surovin, dopady jejichž těžby jsou velmi rozsáhlé a závažné.⁹

Vedle spotřebiteli velmi sledovaného fenoménu tzv. plánovaného zastarávání výrobků, který se v některých členských státech EU stal i trestným, je tak dobré si také uvědomit, že přibližně 40 % výdajů výrobních podniků představují v EU materiály, a proto modely oběhových cyklů na rozdíl od lineární výroby a spotřeby mohou zvýšit i jejich ziskovost a zároveň je ochránit před kolísáním cen zdrojů.

Příležitosti a přínosy z pohledu nové Spotřebitelské agendy:

Na tyto skutečnosti, iniciativy a jednotlivá opatření pak reaguje i nová Spotřebitelská agenda¹⁰, která dostala do vínku i podtitul „**Posílení odolnosti spotřebitele pro udržitelné oživení**“ a která zahrnuje pět klíčových prioritních oblastí:

- (1) zelenou transformaci;
- (2) digitální transformaci;
- (3) nápravu a prosazování práv spotřebitele;
- (4) zvláštní potřeby některých spotřebitelských skupin a
- (5) mezinárodní spolupráci.

V rámci zelené transformace se přitom odkazuje na jednotlivé iniciativy a jejich požadavky (viz příloha č. 1) a s cílem zajistit, aby produkty, tj. jak zboží, tak i služby, prodávané spotřebitelům v EU splňovaly výše uvedené cíle, zavádí následující (konkrétní) opatření:

- ❖ Opatření č. 4: V roce 2021 plánuje Komise předložit legislativní návrh na posílení postavení spotřebitelů za účelem zelené transformace s lepšími informacemi o udržitelnosti výrobků a lepší ochranou před určitými praktikami, jako jsou „lakování na zeleno“ a předčasná zastaralost, a legislativní návrh na zdůvodnění environmentálních tvrzení na základě metod environmentální stopy.
- ❖ Opatření č. 5: Počínaje letošním rokem Komise plánuje spolupracovat s hospodářskými subjekty na podpoře dobrovolných závazků těchto subjektů k opatřením na podporu udržitelné spotřeby nad rámec toho, co vyžaduje zákon.
- ❖ Opatření č. 6: Od roku 2022 bude Komise v rámci přezkumu směrnice o prodeji zboží posuzovat, jak dále podporovat opravy a udržitelnější výrobky v oběhovém hospodářství.

⁹ Dle hodnocení EK až polovina celkových emisí skleníkových plynů a více než 90 % úbytku biologické rozmanitosti a nedostatku vody je způsobeno právě těžbou a zpracováním zdrojů.

¹⁰ [COM\(2020\) 696 final](#)

Tato opatření se přitom prolínají s některými již představenými opatřeními na podporu zelené transformace, jako jsou *energetické štítky a ekodesign*¹¹ nebo jako je *ekoznačka EU*¹², které spotřebitelé v EU již přivítali (např. energetické štítky zná a při nákupu se jimi řídí až 85 % Evropanů), a i s dalšími, které budou v blízké budoucnosti představeny:

- ⇒ Iniciativa pro elektroniku v oběhovém hospodářství¹³
- ⇒ Strategii pro udržitelnost chemických látek¹⁴ či
- ⇒ Strategie EU pro textilní výrobky¹⁵ apod.

85 % spotřebitelů by jednoznačně uvítalo lepší informace o životnosti zboží při rozhodování o nákupu a studie také ukazují, že když spotřebitelé takové informace obdrží, může se prodej těch nejdůležitějších verzí výrobků téměř ztrojnásobit, a spotřebitelé jsou ochotni za zboží s delší životností i více zaplatit¹⁶.

A za velmi důležité je proto potřeba považovat i tvorbu kritérií, které výrazně usnadňují promítnutí ekologických požadavků do zadávací dokumentace ve veřejných zakázkách¹⁷ a jejich zadavatelům tak (obdobně jako soukromému sektoru) do praxe promítnout požadavky zelené transformace v těch nejdůležitějších oblastech, kterými jsou:

1. prodloužení životnosti výrobků
2. spotřeba energie
3. omezení nebezpečných látek a
4. řízení konce životnosti.

Závěrem:

Jako spotřebitelé se tak v blízké budoucnosti můžeme setkat s novými přístupy, jak cílů zelené transformace dosáhnout (jako je např. znovu oživený požadavek na jednotnost nabíječek pro všechna elektronická zařízení, ale s mnohem vyšší energetickou účinností, zákaz likvidace neprodaného zboží nepodléhajícího zkáze, či jako je podpora modelů „produkt jako služba“, kdy výrobce zůstává vlastníkem daného výrobku a je odpovědný za celý jeho životní cyklus, jako je pokračující využívání výsledků digitalizace či pronájem a sdílení nejen zboží, ale i služeb,

¹¹ https://ec.europa.eu/info/energy-climate-change-environment/standards-tools-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/energy-label-and-ecodesign/about_cs#Ecodesign

¹² <https://ec.europa.eu/environment/ecolabel/?etrans=cs>

¹³ Klíčové opatření uvedené v [digitální strategii](#), Formování digitální budoucnosti Evropy, COM(2020) 67 final a v akčním plánu pro oběhové hospodářství, COM(2020) 98 final

¹⁴ COM(2020) 667 final

¹⁵ které mají podobně jako např. nábytek a další výrobky značný dopad na životní prostředí, spotřebu vody apod.

¹⁶ https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/consumers/sustainable-consumption_en

¹⁷ https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm?etrans=cs

a také mnohem masivnějšího oceňování výrobků na základě jejich rozdílné výkonnosti právě v oblasti udržitelnosti), ale i tato opatření si vyžádají čas¹⁸, a proto bychom si měli položit otázku:

- ❖ Jak můžeme k prodloužení životnosti výrobků přispět i my?, a popř. i
- ❖ Jak můžeme i my podpořit dobrovolné dohody či závazky, aby spotřebitelé dostávali o životnosti výrobků a o jejich dopadech na životní prostředí informace, které je podpoří v zodpovědném přístupu k naplňování cílů udržitelné spotřeby?

A naší odpovědí na tyto otázky je vedle požadavku na důsledné naplnění nové Agendy pro spotřebitele, a to pokud se jedná zejména o naplnění požadavku na posílení postavení spotřebitelů v rámci zelené transformace, právě **značka kvality "ŽIVOTNOST PLUS"**, která je pro spotřebitele u nás v první řadě vodítkem, jaké produkty či služby si vybrat, pokud jde o jejich životnost, protože **je oceněním těch firem, které životnosti svých produktů věnují zvýšenou pozornost a deklarují ji spotřebitelům vhodnou a srozumitelnou formou.**

A v neposlední řadě¹⁹ je tato značka také naplněním i naší ambice, aby se spotřebitelé o svá práva hlásili a aby novou Agendu pro spotřebitele i naplnění Zelené dohody pomohli sami uvést do života.

Květen 2021

Mgr. Viktor Vodička & kolektiv autorů ze Sdružení českých spotřebitelů, z.ú.

¹⁸ Jen na základě vyhodnocení regulačního procesu přijetí prováděcích opatření v rámci ekodesignu a označování výrobků energetickými štítky u tří vybraných kategorií trvá tento proces schválení podle údajů Evropského účetního dvora 40-42 měsíců !

¹⁹ Značkou ŽIVOTNOST PLUS jsou oceňováni především výrobci, kteří volí přímou deklaraci životnosti svých produktů, a to v délce 7 a více let, nebo výrobci, kteří používají náhradní vyjádření k životnosti svých produktů, a to formou záruky za jakost anebo prodlouženého práva spotřebitelů vyplývajícího z vad výrobku v délce 5 a více let. Více na <https://www.zivotnost-plus.cz/>

Příloha 1

Iniciativa	Představena (od nejnovější po nejstarší)	Požadavek	Reaguje na něj nová Agenda pro spotřebitele?
Nový evropský Bauhaus nový projekt	18. 01. 2021	Utvářet naše myšlení, chování a trhy podle nových způsobů života a stavby budov, mimo jiné ovlivňováním veřejných zakázek.	nepřímo
Návrh nařízení o bateriích a odpadních bateriích COM(2020) 798 final	10. 12. 2020	Umožnit spotřebitelům přijímat informovaná rozhodnutí.	nepřímo
Evropský klimatický pakt COM(2020) 788 final	09. 12. 2020	Podnikat změnu v našem způsobu výroby a spotřeby.	ano
Strategie EU pro využití potenciálu obnovitelné energie na moři COM(2020) 741 final	19. 11. 2020	Využít mořský prostor a podmínky EU pro rozvoj obnovitelné energie na moři.	ne
Renovační vlna pro Evropu COM(2020) 662 final	14. 10. 2020	K dosažení cíle snížení emisí o 55 % do roku 2030 by EU měla snížit emise skleníkových plynů z budov o 60 %, jejich konečnou spotřebu energie o 14 % a spotřebu energie při vytápění a chlazení o 18 %.	ano
Strategii EU ke snížení emisí methanu COM(2020) 663 final	14. 10. 2020	Přezkoumat možnosti, pokud jde o možné cíle snížení emisí methanu nebo normy či jiné pobídky v oblasti fosilní energie, která se spotřebovává v EU a do EU dováží.	ne
Strategie pro udržitelnost v oblasti chemických látek COM(2020) 667 final	14. 10. 2020	Zajistit bezpečnější a udržitelnější používání všech chemických látek, prosazovat, aby chemické látky s chronickým účinkem na lidské zdraví a životní prostředí – látky vzbuzující obavy – byly co nejvíce minimalizovány a nahrazeny, a postupně odstranit nejškodlivější chemické látky pro jiné než zásadní společenské použití, zejména ve spotřebitelských výrobcích.	ano
Zvýšení cílů Evropy v oblasti klimatu COM(2020) 562 final	17. 09.2020	Jsou klíčovými partnery v boji proti změně klimatu a mohou jej podpořit politickou angažovaností a spotřebitelskými rozhodnutími. Aby se však zabránilo negativním dopadům na zranitelné spotřebitele, je důležité, aby se sociální politiky a politiky v oblasti energetické účinnosti zaměřily na renovaci jejich domů a aby regulovaly dopad na jejich účty za vytápění a elektrinu.	ano

Vodíková strategie pro klimaticky neutrální Evropu COM(2020) 301 final	08. 07. 2020	Adaptovat odvětví konečné spotřeby na spotřebu vodíku a paliva na bázi vodíku.	ne
Strategie EU pro integraci energetického systému COM(2020) 299 final	08. 07. 2020	Integrovaný energetický systém sníží náklady spotřebitelů spojené s přechodem na klimatickou neutralitu a otevře nové příležitosti ke snížení jejich účtů za energie a k aktivní účasti na trhu.	ne
EU v oblasti biologické rozmanitosti COM(2020) 380 final	20. 05. 2020	Je potřeba zajistit udržitelné dodavatelské řetězce a spotřební návyky, které nepřekračují možnosti naší planety, a zajistit důvěru spotřebitelů prostřednictvím propagačních kampaní a zelených veřejných zakázek.	ano
Strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ COM(2020) 381 final	20. 05. 2020	Spotřebitelé by měli mít možnost zvolit si udržitelné potraviny a všichni aktéři potravinového řetězce by to měli považovat za svou odpovědnost a příležitost. Stejně tak je nutné přijmout opatření zaměřená na změnu spotřebních návyků a omezení plýtvání potravinami.	ano
Nový akční plán EU pro oběhové hospodářství COM(2020) 98 final	11. 03. 2020	Vytvořit silný a ucelený rámec výrokové politiky, díky němuž se udržitelné produkty, služby a obchodní modely stanou pravidlem a spotřební návyky se změni tak, že nebude již vznikat žádný odpad, poskytovat příležitosti k úspoře nákladů, posílit postavení spotřebitelů na trhu a jejich účast na oběhovém hospodářství.	ano
Evropská průmyslová strategie COM(2020) 102 final	10. 03. 2020	Posílit postavení spotřebitelů, aby mohli hrát aktivnější úlohu v oběhovém hospodářství. Spotřebitelé by měli dostávat spolehlivé a relevantní informace, jež jim umožní vybrat si opětovně použitelné, trvanlivé a opravitelné výrobky, a Komise navrhne způsoby, jak zlepšit práva a ochranu spotřebitelů, včetně toho, že bude usilovat o zavedení práva spotřebitelů na opravu.	ano
Evropský právní rámec pro klima COM(2020) 80 final	04. 03. 2020	Zajistit předvídatelnost a jistotu pro všechny hospodářské subjekty, včetně spotřebitelů, a zajistit také, aby transformace na klimatickou neutralitu byla nevratná.	ano
Investiční plán pro udržitelnou Evropu COM(2020) 21 final	14. 01. 2020	Mobilizace zdrojů pro ekologickou transformaci a využití taxonomie a zelených investic na podporu stanovených cílů.	ano
Zelená dohoda pro Evropu COM(2019) 640 final	11. 12. 2019	Podnítit změny v chování spotřebitelů a dát jim nástroje k tomu, aby přijímali informovaná rozhodnutí a hráli aktivní roli v ekologické transformaci.	ano